

La gent gran amb dependència a Barcelona

Josep Ferrando, Maica Rodríguez-Sanz, Carme Borrell. Agència de Salut Pública de Barcelona

Albert Espelt, Aina Plaza, Joaquim Costa. Consorci de Serveis Socials de Barcelona

1. Introducció

La Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, aprovada al final de l'any 2006, té com a objecte regular les condicions bàsiques per garantir la igualtat en l'exercici del dret subjectiu a la promoció de l'autonomia personal i l'atenció a les persones en situació de dependència, i això mitjançant la creació del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD) (Llei 39/2006, publicada al BOE 299, de 15 de desembre de 2006). Aquesta nova llei ha suposat un avenç molt important, ja que reconeix un nou dret universal de la ciutadania des de la política social.

En aquesta fase inicial d'aplicació de la llei és fonamental aproximar-nos al volum i les característiques de la població que en resultarà beneficiària, ja que això ens permetrà preveure l'impacte sobre els recursos disponibles, orientar i adequar la resposta, així com detectar les necessitats d'increment dels serveis i els recursos humans. En aquesta línia s'han desenvolupat diferents estudis,^{1,2} que prenen com a referència el *Llibre blanc de la dependència*³ i l'Enquesta sobre discapacitats, deficiències i estat de salut de 1999,⁴ amb dades representatives a escala provincial. Aquests estudis mostren que la gent gran és el col·lectiu que presenta un nombre superior de persones dependents.

A la ciutat de Barcelona disposem d'informació actualitzada procedent de l'Enquesta de salut de Barcelona de 2006,⁵ que pot complementar les anàlisis més generals i alhora ens pot oferir una fotografia bastant actual i propera de la gent gran amb dependència a la nostra ciutat. Per tant, l'objectiu d'aquest article és descriure la magnitud i l'evolució de la dependència a la ciutat de Barcelona entre les persones majors de 65 anys així com les seves principals característiques sociodemogràfiques i socioeconòmiques.

2. Metodologia

Per fer aquest estudi s'ha emprat la submostra de l'Enquesta de salut de Barcelona de 2006⁵ referent a les persones de 65 anys o més (n = 1.206), i particularment a les persones d'aquesta edat amb dependència (n = 588). Per analitzar la consistència de les dades s'ha analitzat l'evolució de dependència a la ciutat de Barcelona a partir de submostres de les enquestes de salut de Barcelona dels anys 1992 i 2000.

2.1 Característiques tècniques de l'Enquesta de salut de Barcelona 2006

L'univers estadístic d'aquesta enquesta ha estat la totalitat de la població no institucionalitzada resident i empadronada a la ciutat de Barcelona. És a dir, un total

aproximat de 1.578.546 habitants, segons les dades del registre oficial de població de Catalunya de l'Idescat corresponents al desembre del 2004. No es van incloure en aquesta mostra les persones que vivien de manera habitual en residències o establiments col·lectius.

El període de recollida d'informació correspon als anys 2005 i 2006 en dues etapes, d'octubre del 2005 a març del 2006, i de maig a desembre del 2006. La unitat mostral d'aquesta enquesta estava integrada per subjectes individuals i es van fer 6.108 entrevistes per al conjunt de la ciutat. La distribució territorial dels efectius d'aquesta mostra era de tipus estratificat i apropiat, de manera que cadascun dels districtes de la ciutat eren considerats estrats independents, amb una grandària mostral pròpia que va permetre

1. FUNDACIÓ INSTITUT CATALÀ DE L'ENVELLIMENT. *Escenarios territoriales de la Ley de apoyo a las personas con dependencia en España. Horizonte 2007-2009*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, 2006.

2. GONZÁLEZ LORENZO, M.; BONZÁLEZ BUGEIRO, M.; RODRÍGUEZ VILLARINO, R.; TELLIDO GONZÁLEZ, C. *Usuarios potenciales de la Ley de la dependencia*. Vigo: Universidad de Vigo, 2007.

3. MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES, IMSERSO. *Atención a las personas en situación de dependencia en España. Libro Blanco*. Madrid, 2005.

4. INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA. *Encuesta sobre discapacidades, deficiencias y estado de salud de 1999*. Madrid, 2001.

5. AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE BARCELONA. *Manual de l'Enquesta de salut de Barcelona 2006*. Barcelona (en premsa).

assolir un nivell d'error del $\pm 4,1\%$ a cada districte. La grandària de la mostra de cada districte se situava en 605 efectius.

La selecció de les persones per entrevistar en el marc d'aquesta enquesta es va fer mitjançant un procés d'extracció aleatòria simple a partir del registre oficial de població de Catalunya de l'Idescat. L'Enquesta de salut de Barcelona 2006 es va dur a terme mitjançant entrevistes personals al mateix domicili de les persones seleccionades, a càrrec d'enquestadors i enquestadores professionals degudament formats.

2.2 Variables compostes

El grau de dependència

Aquesta és la principal variable (variable dependent) utilitzada en aquest article. El grau de dependència de la gent gran s'ha estimat a partir de les respostes que van donar les persones de 65 anys o més quan se'ls va preguntar sobre el grau de dificultat per desenvolupar deu activitats de la vida diària sense cap ajuda o aparell. Aquestes activitats de la vida diària feien referència a: menjar, entrar i sortir del llit, anar al lavabo, vestir-se i desvestir-se, banyar-se o dutxar-se, pentinar-se, reconèixer persones, objectes i orientar-se en l'espai i el temps, aprendre i retenir nova informació i recordar informacions recents, caminar i asseure's, i aixecar-se de la cadira.

Per valorar el grau de dependència de la població a cascuna de les respostes, s'assigna un 0 quan la persona manifesta que no té cap dificultat, un 1 quan té poca dificultat, un 2 si té molta dificultat i un 3 quan no pot fer-ho. A partir de les reflexions metodològiques del *Llibre blanc de la dependència*, si la suma total de les puntuacions de les deu respostes és un 0, es classifica el subjecte com a persona sense dependència, si la suma és entre 1 i 4, amb dependència lleu; entre 5 i 10, amb dependència moderada; entre 11 i 19, amb dependència greu, i entre 20 i 30, amb gran dependència.

Evolució del grau de dependència 1992-2006

L'evolució de la dependència de la gent gran s'ha analitzat a partir de les submostres de gent gran de les enquestes de salut de Barcelona dels anys 1992, 2000 i 2006. El grau de dependència s'ha estimat a partir de les respostes que van donar les persones de 65 o anys més quan se'ls va preguntar sobre el grau de dificultat per desenvolupar sense ajuda o aparell les set activitats de la vida diària que tenien en comú les tres enquestes: dificultats per menjar, anar al lavabo, vestir-se i desvestir-se, banyar-se o dutxar-se, administrar els diners, caminar i asseure's i aixecar-se de la cadira.

Per valorar el grau de dependència de la població en cadascuna de

les respostes s'assigna un 0 quan la persona manifesta que no té cap dificultat, un 1 quan té poca dificultat, un 2 si té molta dificultat i un 3 quan no pot fer-ho. A partir de les reflexions del *Llibre blanc de la dependència*, si la suma total de les puntuacions de les 7 respostes és un 0, es classifica el subjecte com a persona sense dependència; si la suma és entre 1 i 3, amb dependència lleu; entre 4 i 7, amb dependència moderada; entre 8 i 13, amb dependència greu, i entre 14 i 21 amb gran dependència.

La classe social

La classe social es presenta a partir de la classificació proposada per la Societat Espanyola d'Epidemiologia,⁶ que es basa en una agrupació d'ocupacions. S'ha utilitzat l'ocupació actual o l'anterior de la persona entrevistada, i en el cas que no hagués treballat mai, l'ocupació del o de la cap de família. Les classes obtingudes a partir de l'ocupació són:

Classe I: directius de l'Administració i d'empreses amb més de deu assalariats. Professions associades a titulacions de segon i tercer cicle universitari.

Classe II: directius d'empreses amb menys de deu treballadors.

6. GRUPO DE TRABAJO DE LA SEE Y DE LA SEMFYC. «UNA PROPUESTA DE MEDIDA DE LA CLASE SOCIAL». ATENCIÓN PRIMARIA 2000; 25: 350-363.

Professions associades a titulacions de primer cicle universitari. Artistes i esportistes.

Classe III: treballadors de tipus administratiu, treballadors dels serveis de protecció i seguretat, treballadors per compte propi, supervisors de treballadors manuals.

Classe IV: treballadors manuals qualificats i semiqualicats.

Classe V: treballadors no qualificats.

El suport social

A l'Enquesta de salut de Barcelona 2006 s'inclouen diverses preguntes per tal de mesurar el suport social de les persones amb dependència, i en aquest informe es presenten les que provenen del qüestionari de suport social de Duke,⁷ que conté vuit ítems amb cinc categories de resposta amb puntuacions de l'escala de Likert que van des de «molt menys del que desitjo» (que puntua 1) fins a «tant com desitjo» (que puntua 5).

Aquest qüestionari recull dues dimensions de suport social: el suport confidencial, pel qual les persones poden rebre informació, consell o disposen de persones amb les quals compartir inquietuds, i el suport afectiu, que es pot concretar en expressions d'amor, estima, simpatia, etc. Per obtenir les puntuacions de cada escala se sumen els valors obtinguts a cada un dels ítems i després es transforma a base 100, de manera que una puntuació més alta

indica més suport social. A partir de les dues dimensions anteriors de suport social es pot obtenir una mesura resum de suport denominada genèricament suport social total.

2.3 Anàlisi de dades

Es presenten les xifres de casos i percentatges. A partir dels percentatges i el seu interval de confiança (del 95%), s'obtenen estimacions de la població que representa Barcelona utilitzant les dades del padró municipal d'habitants a 30 de juny de 2006.

3. Resultats

3.1 Evolució de la dependència a Barcelona

El percentatge de població de 65 anys o més a la ciutat de Barcelona ha crescut en els últims anys d'un 17,4% a l'inici dels anys noranta a un 20,5% el 2006. Aquest percentatge pren més rellevància si es té en compte que la proporció de persones dependents de 65 anys o més també ha anat augmentant lleugerament respecte al total de persones de 65 anys o més. Si s'observa l'evolució de la distribució de tots els graus de dependència, podem veure que en la majoria dels graus hi ha una tendència a l'alça en el període 1992-2006 (figura 1).

3.2 Magnitud de la dependència segons les característiques socio-demogràfiques i socioeconòmiques

De les 1.206 persones de 65 anys o més entrevistades arran de l'Enquesta

de salut de Barcelona 2006, un 48,8% presentava algun grau de dependència. Això representava que de les 334.101 persones residents a Barcelona d'aquest segment de població, aproximadament unes 163.041 (un mínim de 145.334 i un màxim de 186.095) presentaven algun tipus de dependència. Un 26,2% presentaven dependències lleus, un 10,7% moderades, un 7,9% greus, i un 4,0% grans dependències.

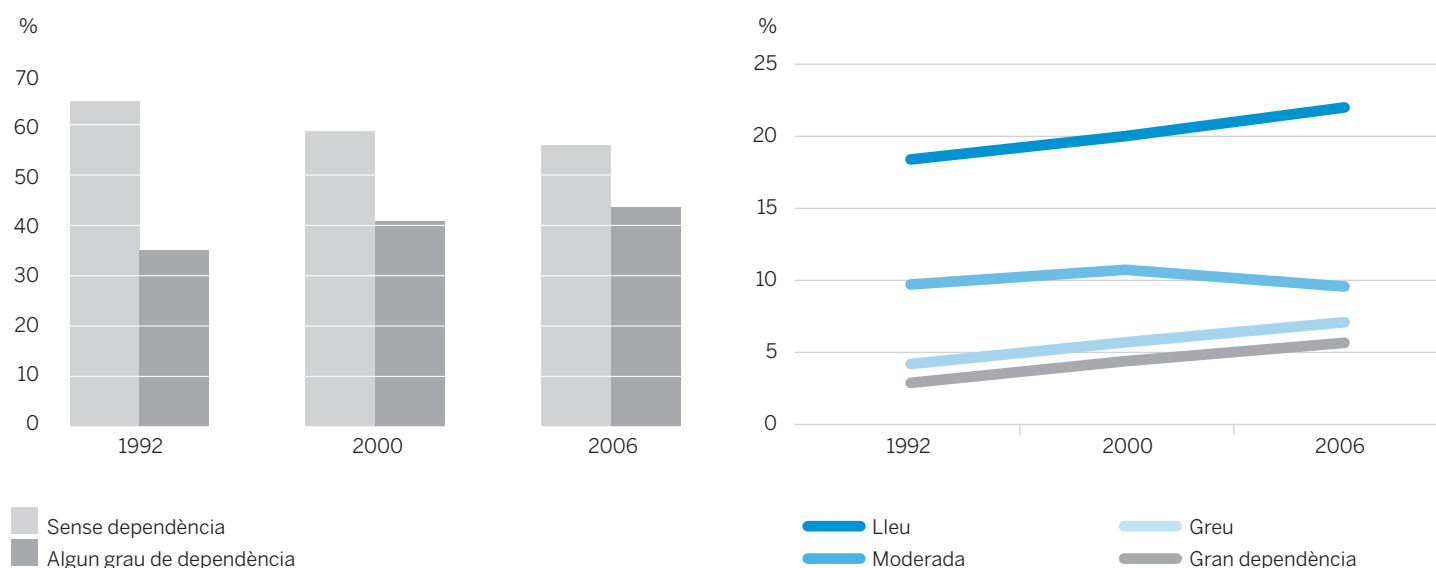
A la taula 1 es presenta l'estimació puntual de la gent gran segons el grau de dependència. La població a la qual pot ser aplicable la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, que presenta dependència moderada, greu i gran dependència, està formada per aproximadament unes 75.507 persones de 65 anys o més residents a Barcelona (un mínim de 60.806 i un màxim de 90.208).

Edat i sexe

Entre la població de 65 anys o més, un 35,4% dels homes i un 57,1% de les dones presenten dependències. El percentatge de dependències lleus, moderades, greus o grans dependències és superior en les dones.

7. BROADHEAD, WE; GEHLBACH, SH; DEGRUY, FV; KAPLAN, BH. «The Duke-UNC functional social support questionnaire: measurement of social support in family medicine patients». *Med Care* 1988; 26: 709-723.

Figura 1. Evolució del grau de dependència de la població de 65 anys o més. Enquesta de salut de Barcelona, 1992, 2000 i 2006

Taula 1. Grau de dependència de la població de 65 anys i més. Enquesta de salut de Barcelona 2006

Grau de dependència	Estimació puntual	Interval d'estimació poblacional
Sense dependència	171.060	161.705 - 180.415
Dependència lleu	87.534	79.516 - 95.887
Dependència moderada	35.749	29.735 - 41.429
Dependència greu	26.394	21.382 - 31.740
Gran dependència	13.364	9.689 - 17.039

* Població de Barcelona de 65 anys o més: 334.101 persones. Font: lectura del padró municipal d'habitants a 30 de juny de 2006. Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona.

Tant en els homes com en les dones (figura 2), els percentatges de persones dependents augmenta amb l'edat, de manera que el grup de dones de 85 anys o més és el que té unes prevalències més altes (88,5%). Es pot observar també que en tots els grups d'edat les dones presenten uns

percentatges de dependència més greus, superiors als que presenten els homes (per exemple, hi ha un 1,6% d'homes de 65 a 74 anys amb dependència greu respecte al 3,3% de dones del mateix grup d'edat, o un 20,5% d'homes de 85 anys o més amb dependència també

greu respecte al 28,7% de les dones d'aquest grup d'edat).

Districte

Tal com es pot apreciar a la figura 3, malgrat que els districtes amb prevalències de dependència més altes són Ciutat Vella (61,3%) i Sants-

Montjuïc (59,0%), els districtes amb més població dependent són l'Eixample (entre 19.675 i 29.096 persones dependents) i Sant Martí (entre 18.602 i 26.280 persones dependents). L'Eixample també és el districte amb més població amb dependència greu i gran dependència (entre 4.472 i 10.732 persones en aquesta situació).

Els districtes de Sant Andreu (16,0%), Nou Barris (14,3%), Sants-Montjuïc (14,2%) i Horta-Guinardó (13,1%) són els que presenten uns percentatges superiors de persones amb les dependències més greus.

Classe social

Els percentatges de població amb dependència lleu, moderada i greu augmenten en descendir la classe social. Per a aquestes tres categories de dependència es pot observar com les dependències són superiors en les classes socials menys afavorides (figura 4). En relació amb la gran dependència, s'observa que els homes de les classes socials I-II presenten un 2,8% de dependències més greus (greu i gran dependència) respecte al 8,9% en els homes de les classes socials IV-V. En canvi, en les dones aquests percentatges es mantenen més semblants, varien des d'un 13,7% en les classes I-II fins al 14,8% en les classes IV-V. Tant en les classes socials I-II com en les IV-V les dones presenten uns percentatges

Figura 2. Grau de dependència de la població de 65 anys o més segons l'edat i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

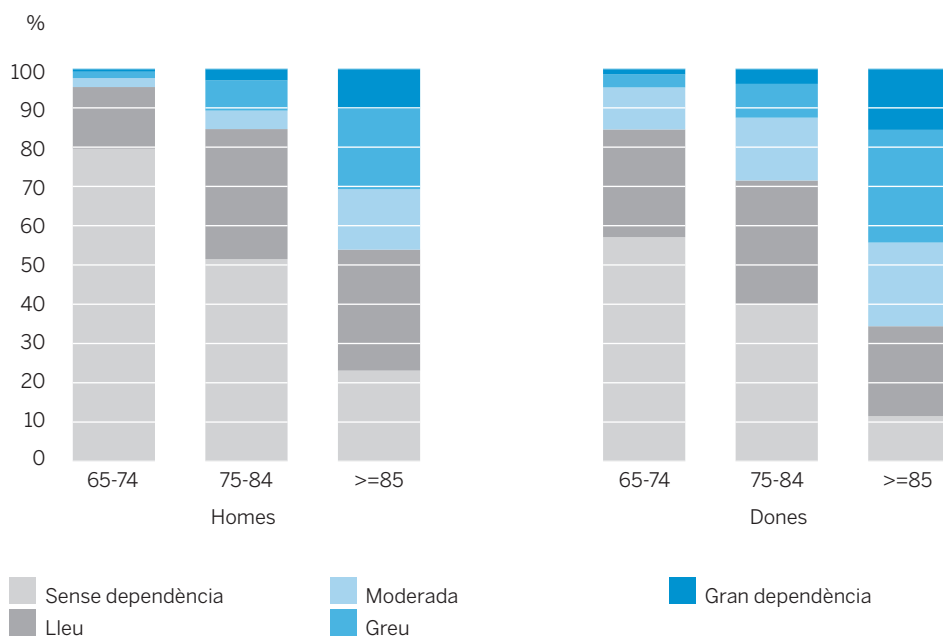
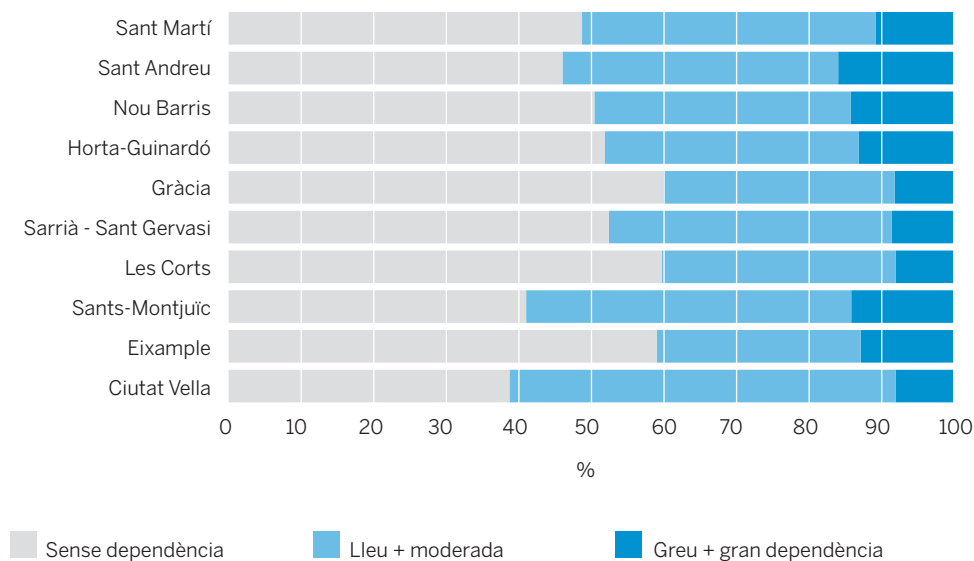
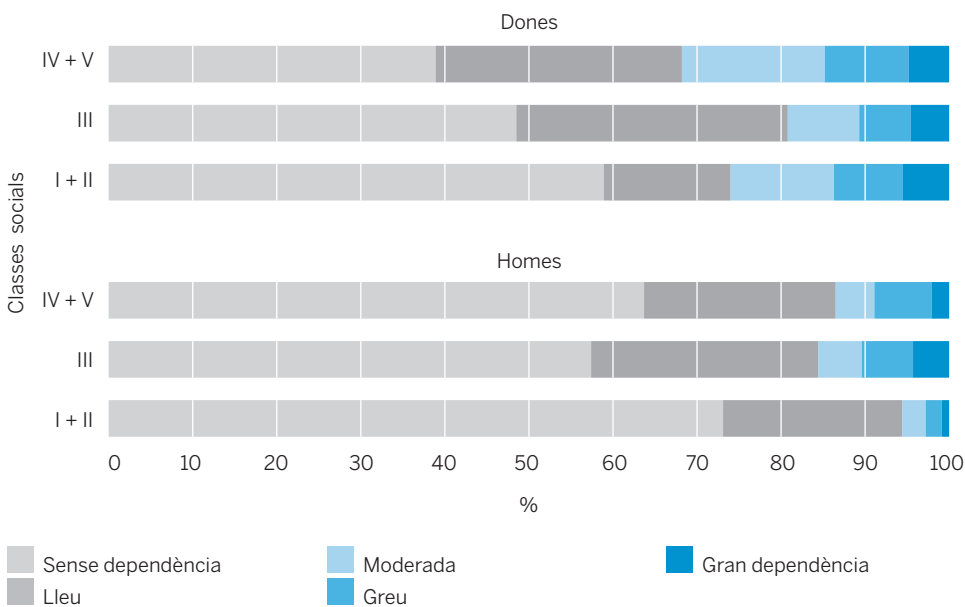

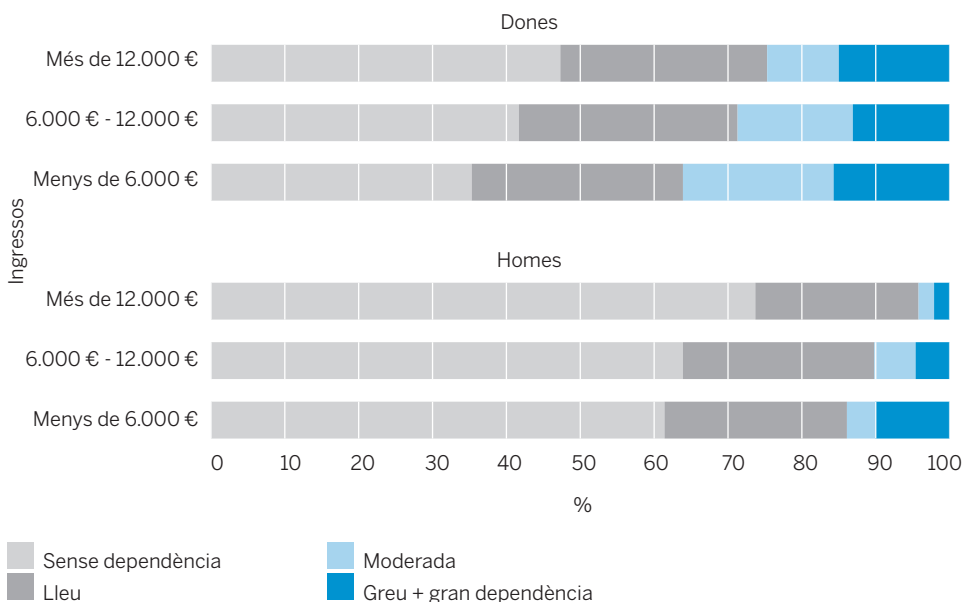
Figura 3. Grau de dependència de la població de 65 anys i més per districtes. Enquesta de salut de Barcelona 2006

Figura 4. Grau de dependència de la població de 65 anys i més segons la classe social i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

Figura 5. Grau de dependència de la població de 65 anys segons el nivell d'ingressos familiars i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

superiors de dependències més greus que els homes.

Nivell d'ingressos

La prevalença de persones amb dependència moderada i greu augmenta en disminuir el nivell d'ingressos (8,5% de prevalença de dependències greus en gent gran amb més ingressos, davant del 13,6% en la població amb menys nivell d'ingressos) (figura 5).

Hi ha un patró diferent en analitzar aquesta informació en homes i dones. Així, en els homes s'observa com els de menor nivell d'ingressos presenten dependències més greus (el 10,1% dels homes amb ingressos familiars menors de 6.000 euros per persona presenten una dependència greu o gran, en canvi només en presenta el 2,1% dels que tenen uns ingressos familiars superiors a 12.000 euros per persona). En les dones s'observa que les de menor nivell d'ingressos presenten en una proporció superior algun tipus de dependència, sobretot de dependència moderada; mentre que en la dependència més greu no es mostren desigualtats segons el nivell d'ingressos familiars; les d'un nivell d'ingressos familiars inferior a 6.000 euros per persona presenten un 15,7% de dependència greu o gran, respecte al 15,0% de les d'un nivell més alt d'ingressos familiars per persona.

Nivell d'estudis

Novament, les prevalences de dependència augmenten en disminuir el nivell d'estudis (figura 6), de manera que és superior la prevalença de dependència de les dones sense estudis (71,0%). Tant en homes com en dones, les persones amb nivells acadèmics inferiors presenten dependències de més gravetat. En els homes amb estudis universitaris les dependències de més gravetat (greu i gran dependència) representen un 1,30%, i en els homes sense estudis un 13,2%, i en les dones un 6,7% i un 20,5%, respectivament. Respecte al nivell d'estudis, les dones sempre presenten uns percentatges de dependència de més gravetat que els homes.

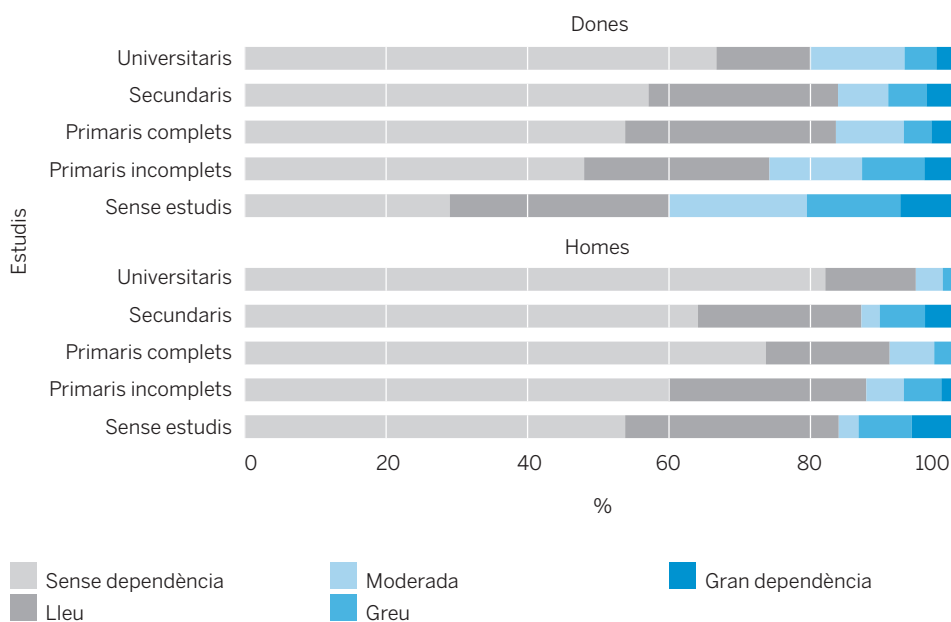
3.3. Característiques sociodemogràfiques i socioeconòmiques de les persones dependents

En aquest apartat només es tenen en compte les persones de 65 anys o més amb dependència (n = 588) per tal de descriure'n les característiques sociodemogràfiques i socioeconòmiques.

Edat i sexe

La majoria de les persones amb dependència són dones (72,1%), les quals representen un 74,8% de les persones amb dependència greu o gran dependència. El grup d'edat amb més persones amb dependències

Figura 6. Grau de dependència de la població de 65 anys segons el nivell d'estudis i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

és el grup de 75 a 84 anys (42,5%), de tota manera hi ha més persones amb gran dependència en el grup de 85 anys o més.

Suport social

L'extensió i la qualitat de les relacions personals estan associades amb la salut i la longevitat. Els estudis han evidenciat un risc superior de mortalitat i morbiditat entre les persones que pateixen diversos graus d'aïllament social.

El suport social confidencial de les persones que poden contestar el qüestionari per elles mateixes presenta unes puntuacions altes,

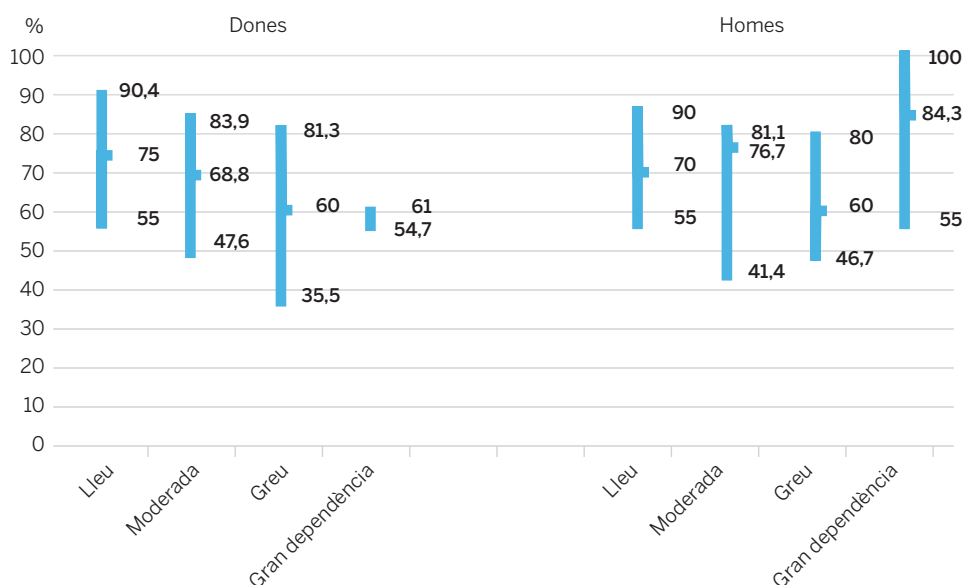
però disminueix a mesura que augmenta el grau de dependència. Aquesta tendència apareix en ambdós sexes, i són les dones amb gran dependència les que presenten un menor suport confidencial (figura 7).

Respecte al suport social afectiu de les persones que poden contestar el qüestionari per elles mateixes, les puntuacions són altes en tots els graus de dependència i en ambdós sexes (figura 8).

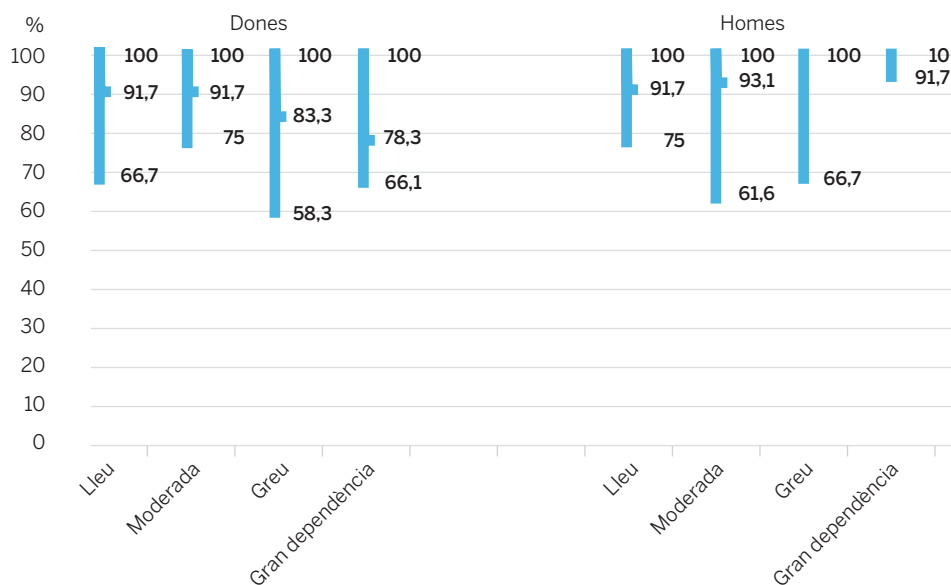
A partir de les dues dimensions anteriors del suport social es pot obtenir una mesura resum de suport denominada genèricament

Figura 7. Suport social confidencial que rep la població de 65 anys dependent, segons el grau de dependència i el sexe (medianes i rang interquartil). Enquesta de salut de Barcelona 2006

Figura 8. Suport social afectiu de la població de 65 anys dependent segons el grau de dependència i el sexe (medianes i rang interquartil). Enquesta de salut de Barcelona 2006

suport social total. El suport social total és alt però disminueix progressivament a mesura que augmenta el grau de dependència. Aquesta tendència es manté en ambdós sexes, i són les dones les que presenten unes puntuacions de suport lleugerament inferiors a les dels homes (figura 9).

En un estudi de tipus transversal com aquest només es pot constatar la progressiva disminució del suport social a mesura que augmenta el grau de dependència, però no es pot determinar si és la manca de suport social el que influeix en l'aparició de més dependència o bé si l'augment de dependència influeix en la desaparició del suport social.

Districte

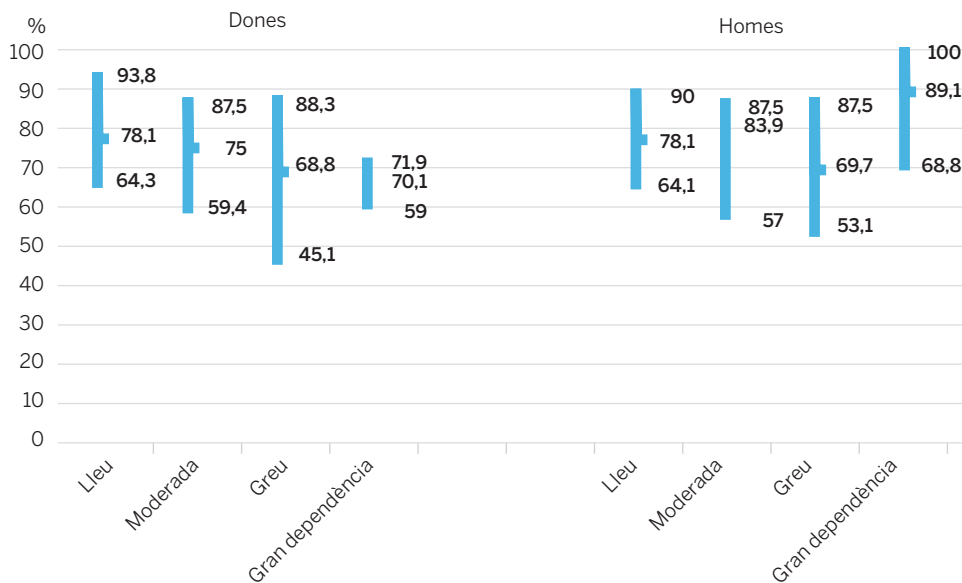
Si observem com es distribueix el districte municipal de residència en cada grau de dependència (figura 10), veiem que les persones més dependents vivien sobretot a l'Eixample, amb un 19,4% (també era el districte amb més gent gran), Sants-Montjuïc (13,2%), Nou Barris (13,2%), Horta-Guinardó (12,5%), Sant Martí (11,8%) i Sant Andreu (11,1%).

Classe social

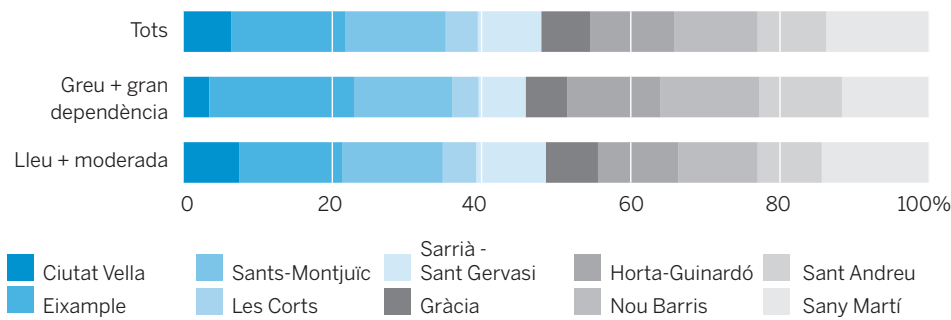
Els quatre grups de població amb dependència presentaven un percentatge elevat de població que pertanyia a les classes socials

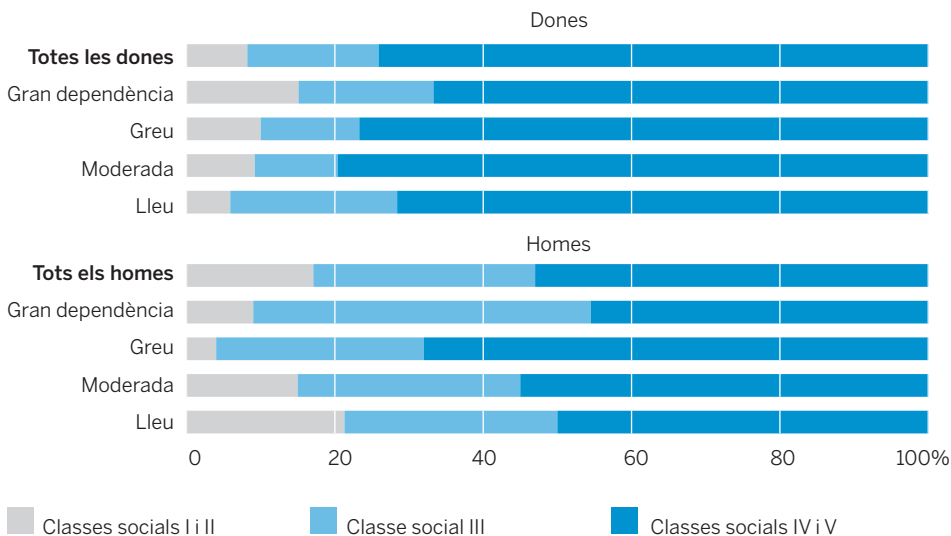
Figura 9. Suport social total de la població de 65 anys dependent segons el grau de dependència i el sexe (medianes i rang interquartil). Enquesta de salut de Barcelona 2006

Figura 10. Distribució dels districtes municipals segons grau de dependència de la seva població de 65 anys dependent. Enquesta de salut de Barcelona 2006

Figura 11. Distribució de la població de 65 anys i més per classes socials, segons el grau de dependència i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

menys afavorides, la IV-V. Tant els homes com les dones amb dependència pertanyien majoritàriament a les classes socials IV-V (53,0% i 74,1%, respectivament) (figura 11).

Nivell d'ingressos

Un 48,8% d'homes i un 50% de dones amb dependència tenen un nivell d'ingressos baix, menys de 6.000 euros per persona. En els homes, els de dependència greu i gran dependència tenen en una proporció superior un menor nivell d'ingressos, menys de 6.000 euros (69,6%); en les dones, en canvi, les que pateixen dependència moderada són les que tenen en una proporció superior un menor nivell d'ingressos (56,5%) (figura 12).

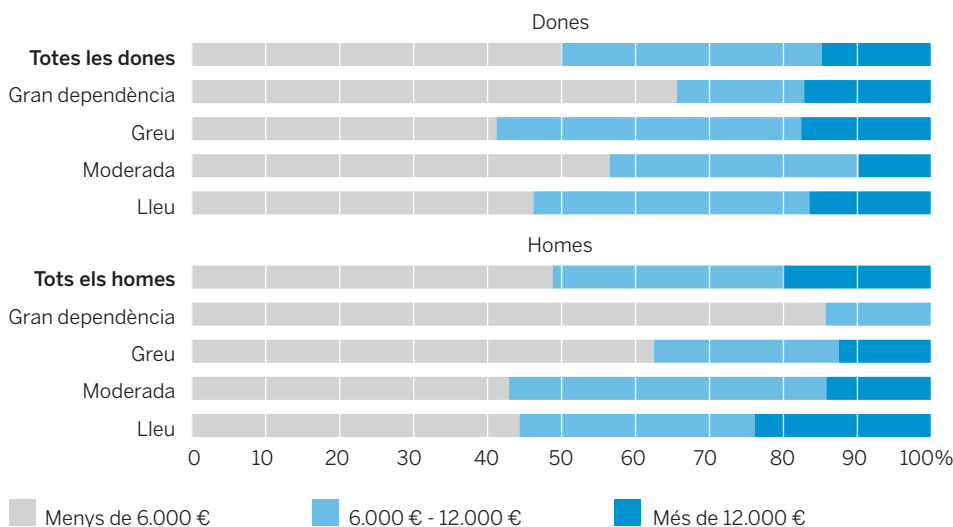
Nivell d'estudis

El nivell d'estudis dels homes i les dones amb dependència és baix: un 63,3% dels homes i un 79,4% de les dones dependents no tenen estudis o tenen estudis primaris incomplets (figura 13). Aquesta proporció és similar en tots els graus de dependència i sempre és més elevada en les dones.

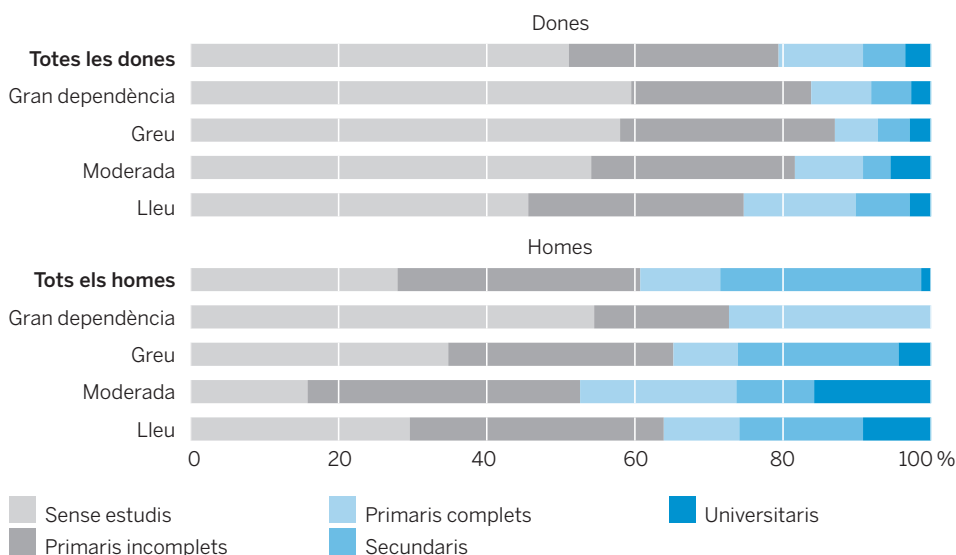
3.4 Limitacions en les activitats de la vida diària de les persones dependents

En aquest apartat es descriuen les limitacions que tenen les persones grans dependents en les activitats de

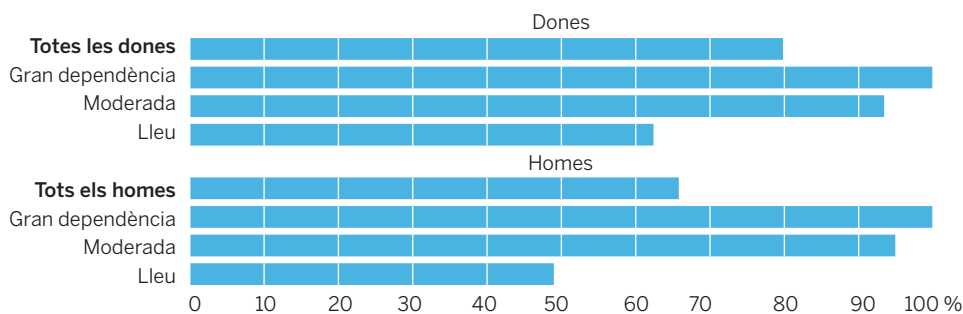
Figura 12. Nivell d'ingressos familiars per persona dependent de 65 anys o més segons el grau de dependència i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

Figura 13. Nivell d'estudis de la població de 65 anys dependent segons el grau de dependència i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

Figura 14. Força limitació en alguna activitat de la vida diària per part de la població de 65 anys dependent, segons el grau de dependència i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

la vida diària (AVD). Cal assenyalar que part de les activitats de la vida diària han servit per conèixer el grau de dependència de la població, per tant és lògic que hi hagi una relació important entre el grau de dependència i les AVD.

Dificultats en les activitats de la vida diària

Un 76,0% de les persones dependents de 65 anys o més presenten força dificultat o força limitació per dur a terme alguna de les activitats de la seva vida diària. Més del 90% de les persones amb dependència moderada, greu o una gran dependència presenten alguna limitació que dificulta el desenvolupament de les activitats de la vida diària.

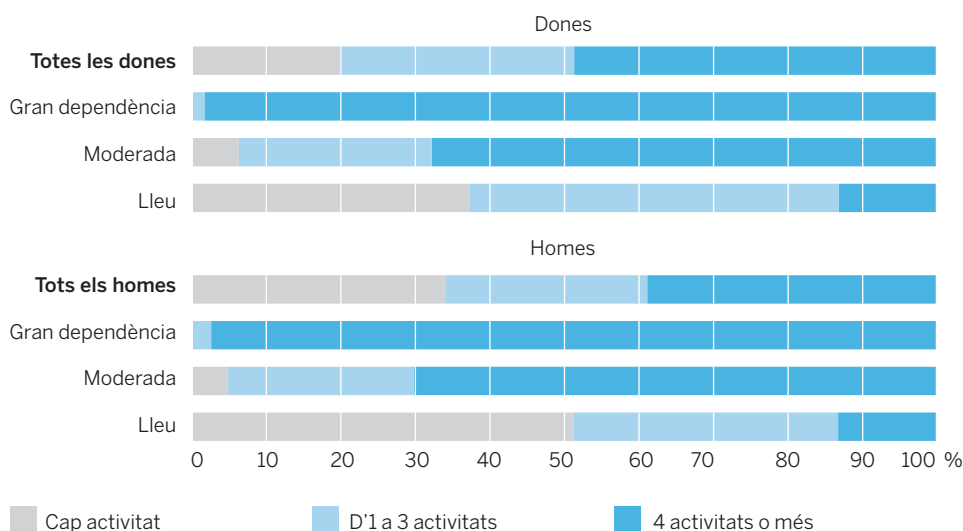
Les dones presenten limitacions en aquest àmbit més sovint que els homes (79,9% i 65,9%, respectivament). A partir del grau de dependència moderada, la limitació és similar en ambdós sexes (figura 14).

Un 30,3% de les persones dependents de 65 anys o més anys presenten limitacions en una, dues o tres activitats de la vida diària amb força limitació, i un 45,8% en presenten en quatre o més. El nombre d'activitats de la vida diària desenvolupades amb força limitació augmenta a mesura que el grau de dependència també augmenta.

Figura 15. Activitats de la vida diària desenvolupades amb força limitació per part de la població de 65 anys dependent, segons el grau de dependència i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

Les dones presenten més limitació en les activitats de la vida diària amb força limitació que els homes (un 48,5% de les dones presenten limitació en quatre o més i els homes un 38,7%) (figura 15).

Pràcticament, totes les persones amb gran dependència presentaven limitacions en totes les activitats de la seva vida diària (taula 2). En els altres graus de dependència, les limitacions més freqüents estaven relacionades

Taula 2. Grau de dependència de la població de 65 anys dependent en les activitats de la vida diària, segons el grau de dependència. Enquesta de salut de Barcelona 2006

	Dependència (%)			
	Lleu	Moderada	Greu	Gran dependència
Menjar	0,3	—	17,9	75,0
Entrar i sortir del llit	0	13,2	52,7	91,6
Anar al lavabo	0	3,1	40	95,9
Vestir-se i desvestir-se	0	13,2	68,4	100,0
Banyar-se o dutxar-se	0,6	24,8	77,1	100,0
Afaitar-se*	0,9	—	44,0	100,0
Pentinar-se	—	3,9	44,2	85,7
Tallar-se les ungles dels peus	26,5	63,8	89,4	95,8
Cuinar el menjar	4,1	21,3	84,3	100,0
Anar al mercat / fer la compra personal	15,5	53,6	90,6	100,0
Fer les feines de la casa rutinàries (fer el llit, etc.)	13,9	42,2	93,7	100,0
Utilitzar el telèfon	1,5	10,1	41,1	88,8
Administrar els diners o pagar rebuts	3,5	24,4	54,7	77,1
Reconèixer persones, objectes i orientar-se en l'espai i el temps	2,8	15,5	36,8	77,1
Aprendre i retenir nova informació i recordar informacions recents	7,2	25,0	48,4	85,4
Pujar i baixar escales	35,4	71,1	91,6	98,0
Caminar	14,5	44,9	84,9	95,9
Sortir al carrer	7,3	40,6	80,3	100,0
Asseure's i aixecar-se de la cadira	1,9	23,3	69,5	95,9

* Només inclou els homes. Lleu: n = 132; moderada: n = 34; greu: n = 26; gran dependència: n = 11. No inclou els casos amb algun valor desconegut.

amb pujar i baixar escales, tallar-se les ungles dels peus, anar al mercat o comprar i desenvolupar les feines rutinàries de la casa.

Tant en les dones com en els homes (taula 3), les activitats de la vida diària en què es patia més sovint limitació eren: pujar i baixar escales (61,6% de les dones), tallar-se les ungles dels peus (55,3% de les dones i 37,8% dels homes), anar al mercat a

comprar (45,3% de les dones i 37,1% dels homes) i fer les feines de casa rutinàries (37,9% dels homes).

Necessitat d'ajuda per desenvolupar les activitats de la vida diària

Respecte a la necessitat de tenir ajuda per dur a terme les activitats de la vida diària, un 17,1% de les persones dependents de 65 anys o més no en necessiten, un 47,4%

en necessita i en rep i un 35,5% en necessita però no en rep.

Si analitzem la necessitat d'ajuda no satisfeta (taula 4), observem que no en reben el 33% de les persones amb dependència de grau lleu, el 47,6% de les persones amb dependència moderada i el 30,1% de les que presenten dependència greu i gran dependència.

Taula 3. Força limitació en les activitats de la vida diària i necessitat d'ajuda no satisfeta en la població de 65 anys dependent, segons el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

	Dependència (%)			
	Homes		Dones	
	Força limitació/ no pot fer-ho	Percepció que l'hi cal i ningú no l'ajuda	Força limitació/ no pot fer-ho	Percepció que l'hi cal i ningú no l'ajuda
Menjar	7,7	11,0	19,9	16,8
Entrar i sortir del llit	17,3	6,3	19,7	13,4
Anar al lavabo	12,7	38,9	15,8	44,1
Vestir-se i desvestir-se	17,8	—	23,7	13,6
Banyar-se o dutxar-se	20,4	2,5	29,0	9,5
Afaitar-se*	13,9	5,5	—	—
Pentinar-se	11,3	5,5	16,4	20,0
Tallar-se les ungles dels peus	37,8	6,5	55,3	8,0
Cuinar el menjar	29,4	2,4	28,5	8,5
Anar al mercat / fer la compra personal	37,1	5,0	45,3	8,2
Fer les feines de la casa rutinàries (fer el llit, etc.)	37,9	1,5	40,8	10,0
Utilitzar el telèfon	14,9	3,7	17,9	7,6
Administrar els diners o pagar rebuts	19,3	2,8	25,8	3,5
Reconèixer persones, objectes i orientar-se en l'espai i el temps	13,3	16,3	18,6	10,2
Aprendre i retenir nova informació i recordar informacions recents	22,3	19,1	25,0	18,1
Pujar i baixar escales	14,8	26,9	61,6	28,3
Caminar	13,6	9,1	40,3	13,7
Sortir al carrer	28,4	9,6	36,5	11,3
Asseure's i aixecar-se de la cadira	19,4	18,2	27,3	18,5

No inclou els casos amb algun valor desconegut.

*Només inclou els homes.

Taula 4. Necessitat d'ajuda no satisfeta en la població de 65 anys dependent segons el grau de dependència. Enquesta de salut de Barcelona 2006

	Dependència						Total	
	Dependència lleu		Dependència moderada		Dependència greu + gran dependència			
	n	%	n	%	n	%	n	%
No li cal ajuda	91	28,9	7	5,5	2	1,4	100	17,1
Necessitat d'ajuda satisfeta	120	38,1	60	46,9	98	68,5	278	47,4
Necessitat d'ajuda no satisfeta	104	33,0	61	47,6	43	30,1	208	35,5
Total	315	100,0	128	100,0	143	100,0	586	100,0

No inclou els casos amb algun valor desconegut.

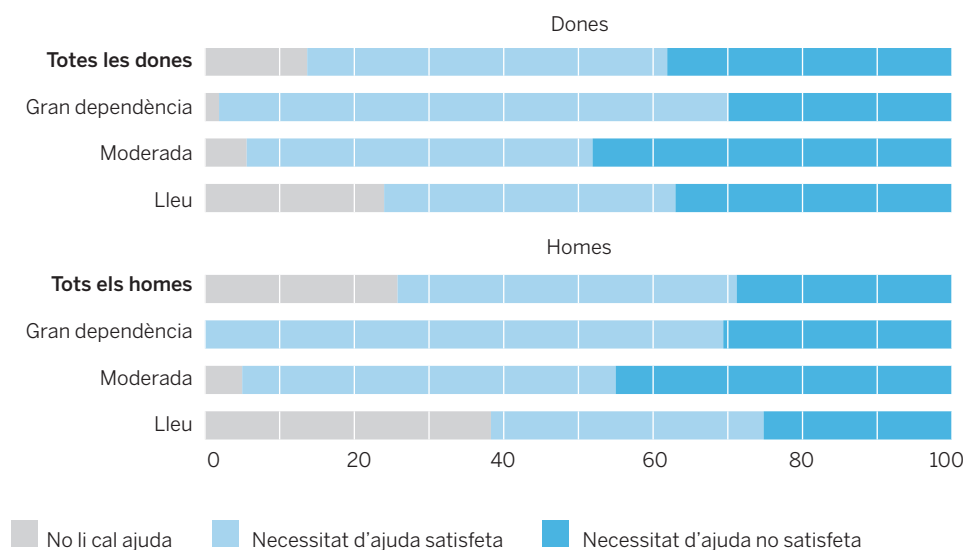
Les dones presenten un percentatge superior de necessitats d'ajuda no satisfetes respecte als homes (38,1% i 28,8%, respectivament) (figura 16). Aquesta diferència es manté en tots els graus de dependència excepte per a les dependències greus i grans dependències, en les quals les xifres eren similars en ambdós sexes.

En ambdós sexes, les principals percepcions de necessitat d'ajuda no satisfeta fan referència a pujar i baixar escales (ningú no ajuda el 28,3% de les dones ni el 26,9% dels homes) i a anar al lavabo (ningú no ajuda el 44,1% de les dones ni el 38,9% dels homes).

Persones que proporcionen ajuda

De les persones dependents de 65 anys o més que necessiten ajuda per dur a terme les activitats de la vida diària i en reben, un 72,3% en reben dels familiars, un 26,1% de persones contractades, serveis socials

Figura 16. Necessitat d'ajuda no satisfeta en la població de 65 anys dependent segons el grau de dependència i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

o associacions d'ajuda, i un 1,6% dels veïns i veïnes. Aquesta proporció es manté en uns nivells similars en tots els graus de dependència, tot i que s'observa que a mesura que

augmenta el grau de dependència també augmenta el percentatge de població que rep ajuda dels familiars.

Les dones reben una mica més d'ajuda per part de persones

contractades, serveis socials o associacions que els homes (27,6% i 21,6%, respectivament) i els homes reben més ajuda dels familiars (77,3% en els homes i 70,7% en les dones) (figura 17). Aquestes diferències entre sexes es mantenen en tots els graus de dependència. El 70% de les persones que proporcionen l'ajuda són dones.

4. Conclusions

- A Barcelona ha augmentat el nombre de persones dependents al llarg dels últims anys. Des del 1992 fins al 2006 hi ha hagut un lleuger increment de les persones de més de 65 anys dependents. En la major

part de graus de dependència aquesta evolució ha estat creixent.

- La major part de la població de 65 anys o més resident a Barcelona no presentava dependència. No obstant això, el 48,8% té algun tipus de dependència. Un 26,2% presenta dependències lleus, un 10,7% moderades, un 7,9% greus i un 4% grans dependències.

- La dependència és més important en les dones que en els homes, i també en les persones més grans. En termes absoluts el districte de l'Eixample és el que té més persones dependents, seguit de Sant Martí. D'altra banda, Ciutat Vella i Sant Martí són els districtes que

presenten uns percentatges més alts de gent gran amb dependència.

- Les dependències de més gravetat són superiors en els homes i les dones de les classes socials menys afavorides, de menor nivell d'estudis i de menor nivell de renda.

- En la població dependent de 65 anys o més, la percepció del suport social (confidencial, afectiu, total) disminueix a mesura que augmenta el grau de dependència. Aquesta tendència apareix en ambdós sexes, tot i que les dones amb gran dependència són les que presenten un menor suport.

- Tant els homes com les dones amb dependència de 65 anys o més pertanyen majoritàriament a les classes socials menys afavorides, la IV i V, i tenen un nivell d'estudis baix. També tenen un nivell de renda baix.

- Tres de cada quatre persones dependents presenten força dificultats per desenvolupar algunes de les activitats de la vida diària. Un 45,7% presenten força limitació en quatre o més de quatre.

- Gairebé la meitat de les persones de 65 anys o més dependents necessiten ajuda per dur a terme les activitats de la vida diària i no en reben. La majoria de persones que reben ajuda en reben de la família (i sobretot de dones).

Figura 17. De qui reben ajuda les persones de 65 anys i més dependents, segons el grau de dependència i el sexe. Enquesta de salut de Barcelona 2006

